

Обработване на специална категория данни

The content of this publication represents the views of the author only and is his/her sole responsibility. The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains.

This publication was funded by the European Union's Rights, Equality and Citizenship Programme (2014-2020).

Съдържание

1. Правна рамка	4
1.1. Харта на основните права на ЕС	4
1.2. Общ регламент за защита на данните (GDPR).....	4
2. СПЕЦИАЛНИ КАТЕГОРИИ ЛИЧНИ ДАННИ СПОРЕД GDPR	10
2.1. Защо някои категории лични данни са определени като специални?	10
2.2. Видове специални категории лични данни.....	11
2.3. Лични данни, свързани с присъди и нарушения	13
3. ПРАВНИ ОСНОВАНИЯ ЗА ОБРАБОТВАНЕ НА СПЕЦИАЛНИ КАТЕГОРИИ ЛИЧНИ ДАННИ	14
3.1. Изрично съгласие	14
3.2. Задължения / специални права в областта на трудовото право, социалното осигуряване и социалната закрила	14
3.3. Жизненоважни интереси на субекта на данни или друго физическо лице	15
3.4. Обработване на лични данни от нестопанска организация с политическа, философска, религиозна или синдикална цел	15
3.5. Данните са явно направени публично достояние от субекта на данните..	16
3.6. Установяване, упражняване или защита на правни претенции, когато съдилища действат в качеството си на правораздаващ орган	16
3.7. Важен обществен интерес въз основа на правото на ЕС или на държавата-членка	17
3.8. Превантивна или трудова медицина, оценка на работоспособността на служителя, медицинска диагноза, предоставяне на здравни или социални грижи или лечение	17
3.9. Обществен интерес в областта на общественото здраве	18
3.10. Обработване за целите на архивирането в обществен интерес, за целите на научни или исторически изследвания или за статистически цели	18
3.11. Други хипотези в законодателството на държавите-членки.....	18
4. ЗАКЛЮЧЕНИЕ И ПРАКТИЧЕСКИ СЪВЕТИ GDPR.....	19

LAW AND LIBERTY
FOUNDATION

LATVIAN ASSOCIATION
OF LOCAL AND REGIONAL
GOVERNMENTS

5. ВЪНШНИ ИЗТОЧНИЦИ И ИНТЕРНЕТ ЛИНКОВЕ	19
<i>Книги</i>	19
<i>Документи на работната група по член 29</i>	20
<i>Интернет връзки</i>	20
6. Препратки	20

1. Правна рамка

1.1. Харта на основните права на ЕС

Член 8

Защита на личните данни

1. Всеки има право на защита на личните данни, отнасящи се до нея/него.
2. Тези данни трябва да бъдат обработвани справедливо за конкретните цели и въз основа на съгласието на съответното лице или на друга легитимен принцип, предвиден в закона. Всеки има право на достъп до събраните данни, отнасящи се до него, и правото да бъдат поправени.
3. Съответствието с тези правила подлежи на контрол от независим орган.

1.2. Общ регламент за защита на данните (GDPR)

Съображение (51)

На личните данни, които по своето естество са особено чувствителни от гледна точка на основните права и свободи, се полага специална защита, тъй като контекстът на тяхното обработване би могъл да създаде значителни рискове за основните права и свободи. Посочените лични данни следва да включват личните данни, разкриващи расов или етнически произход, като използването на понятието „расов произход“ в настоящия регламент не означава, че Съюзът приема теориите, които се опитват да установят съществуването на отделни човешки раси. Обработването на снимки не следва систематично да се счита за обработване на специални категории лични данни, тъй като снимките се обхващат от определението за биометрични данни единствено когато се обработват чрез специални технически средства, позволяващи уникална идентификация или удостоверяване на автентичността на дадено физическо лице. Тези лични данни не следва да се обработват, освен ако обработването не е разрешено в определени случаи, предвидени в настоящия регламент, като се има предвид, че в правото на държавите членки могат да бъдат определени специфични разпоредби за защита на данните с цел да се адаптира прилагането на съдържащите се в настоящия регламент правила за спазване на правно задължение или за изпълнение на задача от обществен интерес или свързана с упражняването на официални правомощия, предоставени на администратора на лични данни. В допълнение към конкретните изисквания за такова обработване следва да се прилагат общите принципи и другите правила, залегнали в настоящия регламент, по-специално по отношение на условията за законосъобразно обработване. Дерогации от

LAW AND LIBERTY
FOUNDATION

LATVIAN ASSOCIATION
OF LOCAL AND REGIONAL
GOVERNMENTS

общата забрана за обработване на такива специални категории лични данни следва изрично да бъдат предвидени, *inter alia*, когато субектът на данните даде изричното си съгласие или във връзка с конкретни нужди, по-специално когато обработването се извършва в хода на законната дейност на някои сдружения или фондации, чиято цел е да се позволи упражняването на основните свободи.

Съображение (52)

Дерогация от забраната за обработване на специални категории лични данни също следва бъде разрешена, когато е предвидена в правото на Съюза или правото на държава членка, и при подходящи гаранции, така че да бъдат защитени личните данни и други основни права, когато съображения, свързани с обществения интерес, оправдават това, по-специално обработването на лични данни в областта на трудовото право, правото в областта на социалната закрила, включително пенсиите, както и за целите на сигурността, наблюдението и предупрежденията в сферата на здравеопазването, предотвратяването или контрола на заразните болести и други сериозни заплахи за здравето. Такава дерогация може да се извърши за здравни цели, включително общественото здраве и управлението на здравните услуги, особено с цел да се гарантират качеството и рентабилността на използваните процедури за уреждане на искове за обезщетения и услуги в системата за здравно осигуряване, или за целите на архивирането в обществен интерес, за целите на научни или исторически изследвания, или за статистически цели. Чрез дерогация следва да се даде възможност да се обработват и такива лични данни, когато е необходимо, с цел установяване, упражняване или защита на правни претенции, независимо дали това е в рамките на съдебна, административна или друга извънсъдебна процедура

Съображение (53)

Специални категории лични данни, които се нуждаят от по-голяма защита, могат да бъдат обработвани единствено за здравни цели, когато е необходимо тези цели да бъдат постигнати в полза на отделни физически лица и на обществото като цяло, по-специално в рамките на управлението на услугите и системите за здравеопазване или социални грижи, включително обработването от страна на органите за управление и от централните национални здравни органи на такива данни за целите на контрола на качеството, информацията за управлението и общото наблюдение на национално и местно равнище на системата за здравеопазване или социални услуги, както и за осигуряване на непрекъснатост на здравното обслужване или на социалните услуги и на

LAW AND LIBERTY
FOUNDATION

LATVIAN ASSOCIATION
OF LOCAL AND REGIONAL
GOVERNMENTS

SMA
THE EXTENDED ENTERPRISE

трансграничното здравно обслужване или за целите на сигурността, наблюдението и предупрежденията в сферата на здравеопазването, или за целите на архивирането в обществен интерес, за целите на научни или исторически изследвания или за статистически цели въз основа на правото на Съюза или националното право, което трябва да отговаря на цел от обществен интерес, както и за проучванията в областта на общественото здраве, провеждани в обществен интерес. Поради това настоящият регламент следва да предвижда хармонизирани условия за обработването на специални категории лични данни за здравословното състояние по отношение на специфични нужди, по-специално когато обработването на тези данни се извършва за определени цели, свързани със здравето, от лица, обвързани от правното задължение за професионална тайна. Правото на Съюза или националното право следва да предвижда конкретни и подходящи мерки за защита на основните права и личните данни на физическите лица. Държавите членки следва да разполагат с възможност да запазят или да въведат допълнителни условия, включително ограничения, по отношение на обработването на генетични, биометрични или данни за здравословното състояние. Това обаче не следва да възпрепятства свободното движение на лични данни в рамките на Съюза, когато тези условия се прилагат за трансгранично обработване на такива данни.

Съображение (54)

Обработването на специални категории лични данни може да е необходимо по съображения от обществен интерес в областта на общественото здраве, без съгласието на субекта на данните. Такова обработване следва да бъде предмет на подходящи и конкретни мерки с оглед защита на правата и свободите на физическите лица. В този контекст понятието „обществено здраве“ следва да се тълкува по смисъла на Регламент (ЕО) № 1338/2008 на Европейския парламент и на Съвета и означава всички елементи, свързани със здравето, а именно здравословно състояние, включително заболяемост и инвалидност, решаващи фактори, които оказват влияние върху това здравословно състояние, потребности от здравно обслужване, средства, отделени за здравно обслужване, предоставяне на здравни грижи и всеобщ достъп до тях, разходи и финансиране на здравното обслужване, както и причини за смъртност. Такова обработване на данни за здравето по съображения от обществен интерес не следва да води до обработването на лични данни за други цели от трети страни като работодатели или застрахователни дружества и банки.

Съображение (55)

LAW AND LIBERTY
FOUNDATION

LATVIAN ASSOCIATION
OF LOCAL AND REGIONAL
GOVERNMENTS

SMA
THE EXTENDED ENTERPRISE

The content of this publication represents the views of the author only and is his/her sole responsibility. The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains.

This publication was funded by the European Union's Rights, Equality and Citizenship Programme (2014-2020).

Освен това обработването на лични данни от официални органи за постигането на целите, определени в конституционното право или в международното публично право, на официално признати религиозни сдружения се извършва по съображения от обществен интерес.

Съображение (56)

Когато демократичната система в дадена държава членка предполага по време на предизборна дейност политическите партии да събират лични данни за политическите възгледи на гражданите, обработването на тези данни може да бъде разрешено по съображения от обществен интерес, при условие че са предвидени подходящи гаранции.

Член 4

Дефиниции

За целите на настоящия Регламент:

- 11) „съгласие на субекта на данните“ означава всяко свободно изразено, конкретно, информирано и недвусмислено указание за волята на субекта на данните, посредством изявление или ясно потвърждаващо действие, което изразява съгласието му свързаните с него лични данни да бъдат обработени;
- 12) „нарушение на сигурността на лични данни“ означава нарушение на сигурността, което води до случайно или неправомерно унищожаване, загуба, промяна, неразрешено разкриване или достъп до лични данни, които се предават, съхраняват или обработват по друг начин;
- 13) „генетични данни“ означава лични данни, свързани с наследени или придобити генетичните белези на дадено физическо лице, които дават уникална информация за отличителните черти или здравето на това физическо лице и които са получени, по-специално, от анализ на биологична проба от въпросното физическо лице;

Член 9

Обработване на специални категории лични данни:

1. Забранява се обработването на лични данни, разкриващи расов или етнически произход, политически възгледи, религиозни или философски убеждения или членство в синдикални организации, както и обработването на генетични данни, биометрични данни за целите единствено на

EUROPEAN
COMMISSION

LATVIAN ASSOCIATION
OF LOCAL AND REGIONAL
GOVERNMENTS

идентифицирането на физическо лице, данни за здравословното състояние или данни за сексуалния живот или сексуалната ориентация на физическото лице.

2. Параграф 1 не се прилага, ако е налице едно от следните условия:

- а) субектът на данни е дал своето изрично съгласие за обработването на тези лични данни за една или повече конкретни цели, освен когато в правото на Съюза или правото на държава членка се предвижда, че посочената в параграф 1 забрана не може да бъде отменена от субекта на данни;
- б) обработването е необходимо за целите на изпълнението на задълженията и упражняването на специалните права на администратора или на субекта на данните по силата на трудовото право и правото в областта на социалната сигурност и социалната закрила, дотолкова, доколкото това е разрешено от правото на Съюза или правото на държава членка, или съгласно колективна договореност в съответствие с правото на държава членка, в което се предвиждат подходящи гаранции за основните права и интересите на субекта на данните;
- в) обработването е необходимо, за да бъдат защитени жизненоважните интереси на субекта на данните или на друго физическо лице, когато субектът на данните е физически или юридически неспособен да даде своето съгласие;
- г) обработването се извършва при подходящи гаранции в хода на законните дейности на фондация, сдружение или друга структура с нестопанска цел, с политическа, философска, религиозна или синдикална цел, при условие че обработването е свързано единствено с членовете или бившите членове на тази структура или с лица, които поддържат редовни контакти с нея във връзка с нейните цели, и че личните данни не се разкриват без съгласието на субектите на данните;
- д) обработването е свързано с лични данни, които явно са направени обществено достояние от субекта на данните;
- е) обработването е необходимо с цел установяване, упражняване или защита на правни претенции или винаги, когато съдилищата действат в качеството си на правораздаващи органи;
- ж) обработването е необходимо по причини от важен обществен интерес на основание правото на Съюза или правото на държава членка, което е пропорционално на преследваната цел, зачита същността на правото на защита на данните и предвижда подходящи и конкретни мерки за защита на основните права и интересите на субекта на данните;
- з) обработването е необходимо за целите на превантивната или трудовата медицина, за оценка на трудоспособността на служителя, медицинската диагноза, осигуряването на здравни или социални грижи или лечение, или за целите на управлението на услугите и системите за здравеопазване или

LAW AND LIBERTY
FOUNDATION

LATVIAN ASSOCIATION
OF LOCAL AND REGIONAL
GOVERNMENTS

SMA
THE EXTENDED ENTERPRISE

социални грижи въз основа на правото на Съюза или правото на държава членка или съгласно договор с медицинско лице и при условията и гаранциите, посочени в параграф 3;

и) обработването е необходимо от съображения от обществен интерес в областта на общественото здраве, като защитата срещу сериозни трансгранични заплахи за здравето или осигуряването на високи стандарти за качество и безопасност на здравните грижи и лекарствените продукти или медицинските изделия, въз основа на правото на Съюза или правото на държава членка, в което са предвидени подходящи и конкретни мерки за гарантиране на правата и свободите на субекта на данните, по-специално опазването на професионална тайна;

й) обработването е необходимо за целите на архивирането в обществен интерес, за научни или исторически изследвания или за статистически цели съгласно член 89, параграф 1, на основание правото на Съюза или правото на държава членка, което е пропорционално на преследваната цел, зачита същността на правото на защита на данните и предвижда подходящи и конкретни мерки за защита на основните права и интересите на субекта на данните.

3. Личните данни, посочени в параграф 1, могат да бъдат обработвани за целите, посочени в параграф 2, буква з), когато въпросните данни се обработват от или под ръководството на професионален работник, обвързан от задължението за професионална тайна по силата на правото на Съюза или правото на държавата членка или правилата, установени от националните компетентни органи или от друго лице, също обвързано от задължение за тайна по силата на правото на Съюза или правото на държавата членка или правилата, установени от националните компетентни органи.

4. Държавите членки могат да запазят или да въведат допълнителни условия, включително и ограничения, по отношение на обработването на генетични данни, биометрични данни или данни за здравословното състояние.

Член 10

Обработване на лични данни, свързани с присъди и нарушения

Обработването на лични данни, свързани с присъди и нарушения или със свързаните с тях мерки за сигурност, въз основа на член 6, параграф 1, се извършва само под контрола на официален орган или когато обработването е разрешено от правото на Съюза или правото на държава членка, в което са предвидени подходящи гаранции за правата и свободите на субектите на данни.

EUROPEAN
FOUNDATION
FOR
RESEARCH AND
INNOVATION

LATVIAN ASSOCIATION
OF LOCAL AND REGIONAL
GOVERNMENTS

SMA
THE EXTENDED ENTERPRISE

Пълен регистър на присъдите по наказателни дела се поддържа само под контрола на официален орган.

2. СПЕЦИАЛНИ КАТЕГОРИИ ЛИЧНИ ДАННИ СПОРЕД GDPR

2.1. Защо някои категории лични данни са определени като специални?

Дори в хода на изготвянето на първия правен акт на ЕС, посветен на защитата на личните данни - Директива 95/46 - Европейската комисия подчертава, че обработването на някои категории лични данни може да доведе до по-голям риск за основните права и свободи на европейските гражданиⁱ. По този начин е установена обща забрана за обработването на такива "рискови" категории лични данни. Те се определят като "специални категории лични данни", но в практиката често се наричат още "чувствителни данни" поради деликатното им естество, засягащо личната сфера на всеки индивидⁱⁱ. Тези данни могат да бъдат обработвани само при изключителни обстоятелства, изчерпателно изброени в законодателството за защита на данните на държавите-членки.

GDPR продължава този подход, но разширява обхвата на специалните категории лични данни и предвижда някои нови изключения (правни основания), които дават право на администраторите да обработват такива данни.

Трябва да се отбележи, че различните видове данни имат различно въздействие върху отделните хора. Кой данни се определят като чувствителни се основава на обективен, а не на субективен принцип. С други думи, някой може да сметне, че данните, свързани с финансово състояние, историята на дисциплинарни санкции или социалноосигурителен номер, са чувствителни. И все пак, ако тези данни не са припознати от европейския законодател като чувствителни, те няма да попаднат в специален режим за обработване, независимо от чувствителното си естество от субективна гледна точкаⁱⁱⁱ.

В доктрината се посочва, че изборът, кои категории лични данни следва да бъдат определени като специални, е значително повлиян от законите за борба с дискриминацията, което обяснява защо такива данни като социалноосигурителни номера и данни за кредитни карти (които, ако бъдат обект на злоупотреба, биха могли да причинят сериозна вреда на лицата) не са дефинирани като чувствителни.

LAW AND LIBERTY
FOUNDATION
FUNDACIJA ZA PRAVO I SVIČODNOST

LATVIAN ASSOCIATION
OF LOCAL AND REGIONAL
GOVERNMENTS

SMA
THE EXTENDED ENTERPRISE

The content of this publication represents the views of the author only and is his/her sole responsibility. The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains.

This publication was funded by the European Union's Rights, Equality and Citizenship Programme (2014-2020).

2.2. Видове специални категории лични данни

Съгласно чл. 9, ал. 1 от GDPR, следните видове лични данни попадат в обхвата на специалните категории лични данни(чувствителни данни):

- лични данни, разкриващи расов или етнически произход = тези категории лични данни са определени като чувствителни, тъй като водят до висок риск от дискриминация. В правната доктрина са дадени следните примери за това какви данни могат да попаднат в тази категория: собствено и фамилно име на лицето, място на раждане, родния му език или имената на родителите му, които при комбиниране биха позволили да се направят заключения за неговия произход^{iv};
- политически възгледи = тези данни се ползват от специална защита, защото са свързани с правото на гражданите да формират свободно мнение по отношение на политиката и в крайна сметка да участват (активно като политици и/или пасивно като електорат и членове на гражданското общество) в политическия живот на страната. Примерите за такива данни включват информация относно членството в политическите партии, информация относно присъединяването към всякакви петиции, участие в демонстрации, политическо събиране или подобни събития, информация относно подкрепата за дадена политическа идея или нейното отхвърляне^v;
- религиозни или философски убеждения = тези категории данни са тясно свързани със свободата на съвестта и религията, т.е. свободата да решаваме дали да вярваме в трансцеденталните сили, които предопределят ежедневието ни и дали да го проявяваме открито или не. Историята на човечеството е изпълнена с примери, в които насилие е породено въз основа на религиозни различия, поради което такива данни следва да бъдат специално защитени съгласно правилата за защита на данните;
- членство в синдикални организации = информация за такива членове е чувствителна, тъй като създава риск от дискриминационно третиране в областта на трудовото право. Европейските граждани имат свободата на колективно договаряне и следователно не трябва да се третират неравностойно на базата на тяхната професионална принадлежност^{vi};
- генетични данни = нова категория, въведена от GDPR като тип чувствителни данни. GDPR ги определя като "данни, свързани с наследствените или придобитите генетични характеристики на физическо лице, които дават уникална информация за физиологията или здравето на това физическо лице и които произтичат по-специално от анализ на биологична проба от дадено физическото лице. Някои държави-членки вече са установили

LAW AND LIBERTY
FOUNDATION

LATVIAN ASSOCIATION
OF LOCAL AND REGIONAL
GOVERNMENTS

SMA
THE EXTENDED ENTERPRISE

статуса им на чувствителни^{vii}, но за първи път GDPR го въвежда на европейско равнище. Генетичните данни трябва да бъдат защитени, тъй като тези видове данни се отнасят не само до съответното физическо лице, но и могат да засегнат неопределен кръг лица, които са част от родословието на определено физическо лице (включително данни за починали лица, данни за деца и т.н.). Освен това подробният анализ на такива данни може да разкрие други видове чувствителна информация, като психологически данни или данни относно здравето (напр. предразположеност към болести, уязвимост и т.н.);

- биометрични данни за целите единствено на идентифицирането на физическо лице = такива видове данни следва да се ползват от специално ниво на защита, тъй като позволяват на администраторите недвусмислено да идентифицират дадено физическо лице въз основа на неговите физически или поведенчески характеристики: пръстови отпечатащи, лицево разпознаване, ирис, ретина, съдови модели, ДНК, реч, почерк, начин на използване на клавиатура и т.н.). Обработването на подобни видове данни става все по-често при въвеждането на различни технологични решения (например системи за контрол на достъпа до помещения, системи за идентификация на устройства като мобилни телефони, таблети и т.н.). Ето защо е необходимо този тип обработване на лични данни да бъде по-ограничено и контролирано. Това е и причината за включването на тези данни в списъка на "чувствителните" в GDPR. Противно на практиките, установени в някои държави-членки, обработването на фотографии не се счита автоматично за обработване на чувствителни данни. Снимките попадат в обхвата на биометрични данни, само ако позволяват уникалната идентификация или автентификация на дадено (например снимка електронен паспорт или друг вид документ за самоличност)^{viii};
- данни за здравословното състояние или данни за сексуалния живот или сексуалната ориентация на физическото лице = тези данни са много чувствителни, тъй като засягат най-интимните аспекти на живота на индивида. Освен това, информацията относно сексуалния живот и сексуалната ориентация носи риск от дискриминация, манипулация и т.н. В теорията се посочва, че тези данни включват и индивидуализирането на партньорите на дадено лице^{ix}.

LAW AND LIBERTY
FOUNDATION

LATVIAN ASSOCIATION
OF LOCAL AND REGIONAL
GOVERNMENTS

SMA
THE EXTENDED ENTERPRISE

2.3. Лични данни, свързани с присъди и нарушения

Личните данни, свързани с наказателни присъди и нарушения или свързани с тях мерки за сигурност, не са определени като специална категория лични данни. Въпреки това, законодателството на някои държави-членки ги третира като чувствителни^x. Независимо от това, този вид обработването на такава лична информация крие риск от неравно третиране (например на пазара на труда), поради което тези данни също са обект на специални правила за законосъобразно обработване. GDPR не въвежда значителни новости в сравнение със старата Директива 95/46 по отношение на данните за наказателни присъди и нарушения. В същото време, предвид факта, че правилата на Директивата са транспонирани по различен начин в държавите-членки, GDPR въвежда хармонизиран подход на ниво ЕС към такива данни. Съгласно нормата на чл. 10 от GDPR, тези данни могат да бъдат обработвани въз основа на едно от основанията по чл. 6, при условие, че е налице едно от двете допълнителни алтернативни условия:

- i) обработването трябва да бъде под контрола на официален орган;
- ii) обработването е разрешено от законодателството на ЕС / държавата-членка, което предвижда подходящи гаранции за правата и свободите на субектите на данни.

Съществува неяснота относно тази разпоредба, тъй като не е ясно как посочените две допълнителни изисквания следва да се прилагат заедно с чл. 6. Консервативното тълкуване е, че частни организации или търговски дружества не могат да обработват такива данни, с други думи "в Регламента не предвидено на обработването на тези данни от частни организации и търговци"^{xi}. Другото тълкуване е, че такъв тип данни могат да бъдат обработвани на всички възможни правни основания, при условие, че са изпълнени допълнителните условия (под контрола на официалните власти или ако това е позволено съгласно приложимото право). В доктрината се посочва, че тази разпоредба вероятно ще доведе до значителни национални отклонения^{xii}. Макар че местните власти тук ще действат като публични органи и теоретично биха могли да оправдаят първото допълнително изискване за обработване (под контрола на държавната власт), все пак би било препоръчително внимателно да се проучи националната уредба кога такива видове данни могат да бъдат обработвани (особено в контекста на дейности, свързани с човешки ресурси и събиране на свидетелства за съдимост, тъй като тук съответните органи на местната власт действат като работодател, а не като орган на публичната власт и приложимостта на първото допълнително условие е под въпрос).

LAW AND LIBERTY
FOUNDATION

LATVIAN ASSOCIATION
OF LOCAL AND REGIONAL
GOVERNMENTS

SMA
THE EXTENDED ENTERPRISE

3. ПРАВНИ ОСНОВАНИЯ ЗА ОБРАБОТВАНЕ НА СПЕЦИАЛНИ КАТЕГОРИИ ЛИЧНИ ДАННИ

Общата забрана за обработване на специални категории лични данни не се прилага, при условие, че е налице едно от **алтернативните** условия, изброени по-долу:

3.1. Изрично съгласие

Изискванията, които трябва да бъдат спазени в GDPR, за да има валидно съгласие (свободно дадено, конкретно, информирано, недвусмислено), се прилагат във всеки случай на обработване на специална категория данни. Елементът "изрично" обаче не е дефиниран в GDPR. Работната група по член 29 посочва, че е необходимо изрично съгласие в ситуации, при които би могъл да възникне сериозен риск за защитата на данните и където е подходящо да се упражнява високо ниво на индивидуален контрол върху обработваните лични данни^{xiii}.

Терминът "изрично" се отнася до начина, по който се изразява съгласието на субекта на данните - субектът на данните следва да направи изрично изявление за съгласие^{xiv}. Един от начините да се даде съгласие изрично е то да се потвърди писмено. В електронна среда могат да се приложат различни решения като например попълване на електронен формуляр, изпращане на имейл, качване на сканиран документ с подписа на субекта на данните или използване на електронен подпис. Подходящи биха били и всички други средства, които позволят на администратора да докаже изричното даване на съгласие от дадено физическо лице.

Предвид липсата на равнопоставеност между субектите на данни и местните власти, не е целесъобразно органите на местната власт основно да разчитат на изричното съгласие за обработване на специални категории лични данни (включително в отношенията с граждани и служители).

3.2. Задължения / специални права в областта на трудовото право, социалното осигуряване и социалната закрила

Това правно основание е от особена значимост за местните власти с оглед всички вътрешни процеси, свързани с човешки ресурси. Обработването на специални категории лични данни може да се случи на всеки етап от едно трудово правоотношение - от неговото възникване (процес на наемане на нов персонал), през изпълнението и изменението му и в крайна сметка до неговото прекратяване.

Примери кога се случва подобно обработване включва проследяването на болнични и отпуски по майчинство, трудоустрояване, спазване на задължителни правила при предварителна закрила при уволнение и т.н.

Общите изисквания, въведени в GDPR за приложенията на това основание, са:

- i) обработването трябва да е необходима, за да се изпълни задължение на администратора на данни или определено право на субекта на данни;
- ii) това задължение / право следва да бъде установено в законодателството на ЕС / на държавите-членки или в колективен трудов договор;
- iii) трябва да съществуват подходящи гаранции за основните права и интереси на субекта на данните.

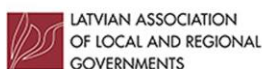
С оглед обработването на специални категории данни на това правно основание, трябва да се спазва приложимото национално законодателство на държавата-членка. Тъй като трудовото законодателство е една от областите, където GDPR позволява на държавите-членки да приемат допълнително законодателство по отношение на защитата на личните данни (член 88), се препоръчва подход на местно равнище при прилагането на това основание.

3.3. Жизненоважни интереси на субекта на данни или друго физическо лице

Подобно на правното основание по чл. 6, ал. 1, б. "г" от GDPR, такава ситуация се отнася до обстоятелства на живот или смърт^{xv}. Жизненоважният интерес може да бъде както на субекта на данните, така и на друго лице. Различното в сравнение с чл. 6 е, че администраторът носи тежестта да докаже наличието на допълнително условие, а именно, че "субектът на данните физически или юридически не е в състояние да даде съгласие". Тази формулировка предполага, че администраторът трябва първо да се опита да получи съгласието на субекта на данните^{xvi}.

3.4. Обработване на лични данни от нестопанска организация с политическа, философска, религиозна или синдикална цел

Възможността за обработване на чувствителни данни в рамките на това правно основание се предоставя на определени организации с нестопанска цел, като политически партии, фондации, църкви, други форми на философски, религиозни или синдикални организации. Тези организации могат да обработват чувствителни данни, ако:

- i) тези данни се отнасят единствено до членове / бивши членове на организацията или до лица, които имат редовен контакт с него;
- ii) обработването е в хода на законната им дейност;
- iii) обработването се извършва във връзка със специфичните им цели;
- iv) съществуват подходящи гаранции за правата на субекта на данните;
- v) личните данни не се разкриват без съгласието на субектите на данните.

Други специфични изисквания могат да се предвидят в националното законодателство^{xvii}.

Това правно основание би имало почти никакво практическо приложение спрямо местните органи в хода на тяхната дейност.

3.5. Данните са явно направени публично достояние от субекта на данните

Ако личните данни са явно разкрити пред широката общественост от субекта на данните, се предполага, че той е отказал специалната защита, предоставена за такава информация. Във всеки случай решението за разкриване на такава информация следва да бъде резултат от свободния избор на лицето^{xviii}. Такова разкриване може да има различни форми - данни от обществено достъпни регистри, уебсайтове, списъци, форуми или дори от профил в социална мрежа, достъпен без потребителски акаунт и т.н.^{xix}. Във всеки случай фактът, че тези данни са явно оповестени не освобождава администратора от задължението да спазва другите изисквания на GDPR - например спазване на принципите за защита на данните, защита на личните данни при проектиране и по подразбиране, предприемане на подходящи организационни и технически мерки за гарантиране на сигурността на данните и т.н.

3.6. Установяване, упражняване или защита на правни претенции, когато съдилища действат в качеството си на правораздаващ орган

В някои случаи обработването на „чувствителни данни“ може да е необходимо с оглед упражняването на правни претенции и защита на правни искове от администратора. Именно администраторът носи тежестта да докаже, че е такава обработване е необходимо, т.е. че има тясна и съществена връзка между обработването и целите^{xx}. Такива ситуации могат да включват например обжалване пред административните съдилища на актове, издадени от месните власти, когато обработването на чувствителни данни е извършена в предходната административна процедура; трудови спорове, където здравните данни на

LAW AND LIBERTY
FOUNDATION

LATVIAN ASSOCIATION
OF LOCAL AND REGIONAL
GOVERNMENTS

работниците и служителите трябва да са били взети предвид от органа на местната власт като работодател и т.н.

Освен това, обработването на лични данни в рамките на правораздавателната дейност на съдилищата може също така да включи обработване на специални категории лични данни.

3.7. Важен обществен интерес въз основа на правото на ЕС или на държавата-членка

Тази разпоредба на GDPR упълномощава държавите-членки да установят в своето национално законодателство конкретна хипотеза, при която могат да бъдат обработвани чувствителни данни, въз основа на важен обществен интерес.

Във всеки случай, за да се отговори на изискванията на GDPR, държавите-членки следва да гарантират, че:

- i) дейностите по обработване са пропорционални на преследваната цел;
- ii) същността на правото на защита на данните се спазва;
- iii) приетото законодателство предвижда подходящи и специфични мерки за защита на основните права и интересите на субекта на данните.

Остава да се види как ще се използва тази възможност в бъдеще. Необходим е анализ на всеки отделен случай по отношение приложимото национално законодателство от местните власти, за да се определи дали те могат да се осланят на такива основания.

3.8. Превантивна или трудова медицина, оценка на работоспособността на служителя, медицинска диагноза, предоставяне на здравни или социални грижи или лечение

Забраната за обработване на специални категории лични данни не се прилага за дейности, свързани с медицински цели и социални грижи^{xxi}. Такова обработване може да се извърши в различни области като трудова медицина, медицинска диагностика или предоставяне на услуги в областта на социалната или медицинската помощ. Такова обработване може да се извърши и въз основа на законодателството на ЕС или на държавата-членка, или по договор със здравен специалист^{xxii}. Освен това чл. 9, ал. 3 от GDPR позволява обработването на чувствителни данни от лице, обвързано със задължение за пазене на професионална тайна.

Това правно основание се прилага спрямо обработването на лични данни от лекари, медицински сестри и други лица, участващи в предоставянето на здравни услуги^{xxiii}.

От практическа гледна точка тази разпоредба би позволила на органите на местната власт в качеството им на работодатели да осигурят трудова медицина като част от по-голямото им задължение за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.

3.9. Обществен интерес в областта на общественото здраве

Съгласно съображение 54 от GDPR, "общественото здраве" следва да се тълкува по смисъла на Регламент (ЕО) № 1338/2008 на Европейския парламент, а именно - всички елементи, свързани със здравето: здравословно състояние, включително заболяемост и инвалидност, решаващи фактори, които оказват влияние върху здравословното състояние, потребности от здравно обслужване, средства, предназначени за здравно обслужване, предоставяне на здравни грижи и всеобщ достъп до тях, разходи и финансиране на здравното обслужване, както и причините за смъртност.

Причините, които биха могли да оправдаят прилагането на това правно основание, биха могли да бъдат защитата срещу сериозни трансгранични заплахи за здравето или гарантирането на високи стандарти за качество и безопасност на здравните грижи, медицинските продукти или медицинските устройства^{xxiv}.

Такова обработване на данни за здравето по съображения от обществен интерес не следва да води до обработването на лични данни за други цели от трети страни като работодатели или застрахователни дружества и банки.

3.10. Обработване за целите на архивирането в обществен интерес, за целите на научни или исторически изследвания или за статистически цели

Обработването на специални категории данни за такива цели следва да се основава на законодателството на държавата-членка / законодателството на ЕС. GDPR изисква законодателните разпоредби, позволяващи такава обработка, да бъдат: пропорционални на преследваната цел, да зачитат същността на правото на защита на данните и да предвиждат подходящи и специфични мерки за защита на основните права и интереси на субекта на данните. Въведените предпазни мерки трябва да съответстват на чувствителния характер на съответните лични данни.

3.11. Други хипотези в законодателството на държавите-членки

Чл. 9, ал. 4 от GDPR упълномощава държавите-членки да въведат допълнителни условия или ограничения за обработването на някои от специалните категории лични данни, а именно: генетични данни, биометрични данни или данни

относно здравето. Следователно националното законодателство трябва да бъде наблюдавано в бъдеще при подобрен род дейности по обработване на специални категории данни.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЕ И ПРАКТИЧЕСКИ СЪВЕТИ GDPR

За местните власти припознаването на факта, че някои категории лични данни заслужават специална защита, тъй като те по своята същност са свързани с най-интимните лични сфери и / или могат да доведат до риск от дискриминация. По общо правило обработването на такива данни е забранено, освен ако не са налице допълнителни условия (изключения от това правило).

Практическите аспекти, които биха могли да засегнат дейностите на органите на местната, са дейностите по обработване на данни за здравето на служителите. GDPR разрешава подобно обработване, но само ако то е задължително за администратора (или е право на субекта на данни) съгласно трудовото законодателство.

Данните за присъди и нарушения не се третират като специална категория, но също са под специален режим по GDPR. Ето защо практики при подбор на персонал, при които се изискват свидетелства за съдимост или извършване на обстойни проверки на бъдещи служители, следва да бъде преразгледана в светлината на GDPR.

5. ВЪНШНИ ИЗТОЧНИЦИ И ИНТЕРНЕТ ЛИНКОВЕ

Книги

- **Boardman, R., Mullock, J., Mole, A.** Bird & Bird Guide to General Data Protection Regulation (2016);
- **Ehmann, E., Helfrich, M.** EG Datenschutzrichtlinie: Kurzkomentar, Verlag Dr. Otto Schmidt, Köln, (1999)
- **Voigt, P., von dem Bussche, A.,** The EU General Data Protection Regulation (GDPR) – A Practical Guide, Springer International Publishing (2017);
- **EU General Data Protection Regulation (GDPR).** An Implementation and Compliance Guide, IT Governance Publishing, Cambridgeshire (2016);

- **European Data Protection. Law and Practice**, Executive Editor: Edurado Ustaran, CIPP/E, Partner, Hogan Lovells, IAPP (2018);

Документи на работната група по член 29

- WP29, Guidelines on Consent under Regulation 2016/679, WP 259;
- WP29, Opinion 06/2014 on the notion of legitimate interests of the data controller under Article 7 of Directive 95/46/EC, WP 217;

Интернет връзки

- http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-386_en.htm
- https://ec.europa.eu/commission/priorities/justice-and-fundamental-rights/data-protection/2018-reform-eu-data-protection-rules_en
- https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/reform/rules-business-and-organisations/legal-grounds-processing-data/sensitive-data/what-personal-data-considered-sensitive_en
- https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/reform/rules-business-and-organisations/legal-grounds-processing-data/sensitive-data/under-what-conditions-can-my-company-organisation-process-sensitive-data_en

6. Препратки

- ⁱ GDPR изрично използва термина „чувствителни данни“, вж. пример Съображение (10).
- ⁱⁱ European Data Protection. Law and Practice, Executive Editor: Edurado Ustaran, CIPP/E, Partner, Hogan Lovells, IAPP (2018), стр. 123.
- ⁱⁱⁱ Voigt, P., von dem Bussche, A., The EU General Data Protection Regulation (GDPR) – A Practical Guide, Springer International Publishing (2017), стр. 111.
- ^{iv} Пак там, стр. 111.
- ^v Пак там, стр. 111.
- ^{vi} У нас този тип лична информация е призната за чувствителни лични данни през 2005 г.
- ^{vii} Boardman, R., Mullock, J., Mole, A. Bird & Bird Guide to General Data Protection Regulation (2016), стр. 18.
- ^{viii} Voigt, P., von dem Bussche, A., The EU General Data Protection Regulation (GDPR) – A Practical Guide, Springer International Publishing (2017), стр. 111.
- ^{ix} Boardman, R., Mullock, J., Mole, A. Bird & Bird Guide to General Data Protection Regulation (2016), стр. 19.
- ^x EU General Data Protection Regulation (GDPR). An Implementation and Compliance Guide, IT Governance Publishing, Cambridgeshire (2016), стр. 196.
- ^{xi} Boardman, R., Mullock, J., Mole, A. Bird & Bird Guide to General Data Protection Regulation (2016), стр. 19.

LAW AND LIBERTY
FOUNDATION

LATVIAN ASSOCIATION
OF LOCAL AND REGIONAL
GOVERNMENTS

The content of this publication represents the views of the author only and is his/her sole responsibility. The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains.

This publication was funded by the European Union's Rights, Equality and Citizenship Programme (2014-2020).

- xii Работна група по чл. 29, Guidelines on Consent under Regulation 2016/679, WP 259, стр. 18.
- xiii Пак там, стр. 18.
- xiv European Data Protection. Law and Practice, Executive Editor: Edurado Ustaran, CIPP/E, Partner, Hogan Lovells, IAPP (2018), стр. 126.
- xv Пак там, стр. 126.
- xvi Пак там, стр. 126 - 127.
- xvii Voigt, P., von dem Bussche, A., The EU General Data Protection Regulation (GDPR) – A Practical Guide, Springer International Publishing (2017), стр. 113.
- xviii Пак там, стр. 113
- xix European Data Protection. Law and Practice, Executive Editor: Edurado Ustaran, CIPP/E, Partner, Hogan Lovells, IAPP (2018), стр. 127.
- xx Пак там, стр. 128
- xxi Пак там, стр. 129
- xxii Пак там, стр. 129
- xxiii Voigt, P., von dem Bussche, A., The EU General Data Protection Regulation (GDPR) – A Practical Guide, Springer International Publishing (2017), стр. 114.
- xxiv Пак там, стр. 115

